

Asia: VN/20373/2025

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Yleiset kommentit esityksestä

Yleiset kommentit

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan työneuvoston lakkauttamista.

Työneuvosto on kolmikantaisessa kokoonpanossa toimiva työ- ja elinkeinoministeriön alainen riippumaton erityisviranomainen. Työneuvosto antaa lausuntoja työlainsäädännön soveltamisesta ja tulkinnasta ja ratkaisee aluehallintoviraston poikkeuslupapäätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset.

Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista ehdotetaan kumottavaksi. Työneuvoston lausuntotehtävistä luovuttaisiin ja sen oikaisuvaatimustehtävät siirrettäisiin 1.1.2026 toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle.

Vaihtoehtoisten mallien arviointi työneuvoston lausuntotehtävissä

Juristiliitto ei pidä työneuvoston lakkauttamista kannatettavana vaihtoehtona, vaan toivoo, että työneuvoston toimivaltaa ja tehtäviä arvioitaisiin vielä uudesta näkökulmasta.

Mietinnössä todetaan, että työneuvoston lausunnot ovat yhdenmukaistaneet työlainsäädännön tulkintaa, vaikka ne eivät ole oikeudellisesti sitovia. Lausuntojen on mainittu vaikuttavan myös tuomioistuinten ratkaisutoimintaan ja lausunnoilla voi olla ohjaava merkitys työsuojeluviranomaisten valvontakäytäntöön etenkin uuteen lainsäädäntöön liittyvissä kysymyksissä. Mietinnössä on myös listattu työneuvostokäsittelyn etuna erityinen työoikeudellinen asiantuntemus, menettely nopeus ja matalat kustannukset asianosaisille eli se on toiminut eräänlaisena matalan kynnyksen oikeussuojakeinona.

Mietinnössä on käsitelty vaihtoehtona työneuvoston tehtävien siirtämistä toiselle viranomaiselle, mutta todettu, että lausuntojen antamiseen liittyvät tehtävät eivät vaikuta sopivan luontevasti minkään nykyisen viranomaisen tehtäväkenttään. Vaihtoehtona ei kuitenkaan ole arvioitu työneuvoston säilyttämistä ja toimivallan kasvattamista.

Mikäli Työneuvosto lakkautetaan, työlainsäädännön tulkinnat on aina ratkaistava tuomioistuimissa, jotka jo muutenkin ovat ruuhkautuneita. Käsittelyajat ovat pitkiä ja oikeudenkäyntikustannukset voivat nousta hyvinkin korkeiksi. Siksi oikeusturvan kannalta olisi järkevää säilyttää työneuvosto, mutta sen roolia työlainsäädäntöasioissa voisi nykyisestään vahvistaa. Useat työlainsäädännön tulkintaan liittyvät riidat on tarkoituksenmukaista hoitaa tuomioistuimen ulkopuolella.

Juristiliiton mielestä olisi selvitettävä voisiko työneuvoston tehtäviin lisätä lain tulkinnoista annettavien lausuntojen lisäksi esimerkiksi sovittelun tai välitysmenettelyn kaltaisia tehtäviä. Uudistuksia tehtäessä olisi hyvä käydä läpi työlainsäädännön kokonaisuus ja arvioida, voisiko työneuvoston tehtäviä muutoinkin lisätä. Työneuvosto voisi antaa lausuntoja myös esimerkiksi työsopimuslain tulkinnasta.

Työntekijät ovat arkoja viemään työsuhteeseen liittyviä asioita oikeuteen, koska he pelkäävät korkeita kustannuksia ja myös maineen menetystä. Korkeiden kustannusten ja yrityksen maineen vuoksi myös työnantajat toivovat, että asiat voisi ratkaista tuomioistuimen ulkopuolella. Lisäksi tuomioistuimessa asian käsittely kestää pitkään. Juuri näistä syistä työlainsäädäntöön liittyvien epäselvyyksien ratkaisemiseen tarvitaan kustannustehokkaita ja aikaa säästäviä tapoja.

Työneuvostossa asian voi tällä hetkellä laittaa vireille tiettyjen viranomaisten lisäksi työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestöt. Juristiliitto katsoo, että olisi tarkoituksenmukaista muuttaa lakia siten, että asian voisi saattaa työneuvoston käsittelyyn ainakin työntekijä- ja työnantajajärjestö ilman, että asia kiertää keskusjärjestön kautta. Näin vireille panijoita olisivat ne tahot, jotka todellisuudessa hoitavat työsuhde- ja virkasuhdeneuvontaa ja käsittelevät tulkintaerimielisyyksiä. Vireille panijoiden laajentaminen myös omalta osaltaan nopeuttaisi prosessia.

Juristiliiton puolesta

Jaana Meklin, työelämäasioista vastaava johtaja

Esityksen vaikutukset

-

Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta

Kommenttinne lakiehdotuksesta.

-

Laki työaikalain muuttamisesta

39 §.

-

39 a §.

-

39 b §.

-

39 c §.

-

Siirtymäsäännökset

-

Laki nuorista työntekijöistä annetun lain muuttamisesta

15 §.

-

15 a §.

-

15 b §.

-

15 c §.

-

Siirtymäsäännökset

-

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 44 §:n muuttamisesta

44 §.

-

Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §.

-

Lakiehdotukset 6–10 (työneuvostoviittausten kumoamiset)

Kommenttinne lakiehdotuksista.

-

Meklin Jaana
Juristiliitto - Juristförbundet ry